

Nominien taivutus (nimisõnade käänamine): yksikön partitiivi (ainsuse osastav)

1. suomen (V +) -ta, -tä viron -d
yksitavuiset sanat, jotka päättyvät
vokaaliin tai diftongiin:

maa/ta maa/d
suo/ta soo/d
suu/ta suu/d
MYÖS: mai : mai/d 'toukokuu'
krae : krae/d 'kaulus'

2. suomen -a, -ä viron ∅

a) kaksitavuiset sanat, joissa on kaksi
lyhyttä tavua:

talo/a talu kylä/ä küla
isä/ä isa pesä/ä pesa
MYÖS: ema, vana, vaba, tädi, onu,
elu
joke/a jõge mäke/ä mäge
tupa/a tuba vika/a viga
MYÖS: õde, nuga, rida, pada, sada,
siga

* Tässä ryhmässä **NOM = GEN =
PART**, astevaihtelusanoissa
NOM = PART.

b) kaksitavuiset sanat, jotka loppuheiton
takia ovat lyhentyneet nominatiivissa
yksitavuisiksi:

jalk/a jalga metsä/ metsa
lehte/ä lehte sauna/a sauna
linna/a linna 'kaupunkia'
pelto/a põldu lintu/a lindu
MYÖS: vend : venda, kool : kooli, riik : riiki,
õhk : õhku, kask : kaske

Viron kuusi paikallissijaa (kohakäänded): kolme sisäpaikallissijaa (illatiivi-sisseütlev, inessiivi-seesütlev ja elatiivi-seestütlev) ja kolme ulkopaikallissijaa (allatiivi-alaleütlev, adessiivi-alalütlev ja ablatiivi-alaltütlev)

Illatiivi

1. suomen -seen viron **-sse**

taivaa/seen *taeva/sse*

huonee/seen *hoone/sse* 'rakennukseen'

hampaa/seen *hamba/sse*

kirjee/seen *kirja/sse*

2. suomen -Vn viron ∅

metsä/än *metsa*

sauna/an *sauna*

linna/an *linna* 'kaupunkiin'

jalka/an *jalga*

tunti/in *tundi*

Tallinna/an *Tallinna*

Tartto/on *Tartu*

Suome/en *Soome*

3. suomen -hVn viron **-hV**

maa/han *ma/ha*

suu/hun *su/hu*

suo/hon *so/hu*

pää/hän *pä/he*

-sse on virossa yleisin

illatiivinpäätte, joka voi liittyä kaikkiin vartaloihin. Muut illatiivinmuodot ovat **sse**-illatiivin rinnakkaismuotoja, joita käytetään vain tietyistä sanatyypeistä ja tietyssä merkityksessä. **-sse** liittyy **genetiivin vartaloon** ja voi siis liittyä myös **heikkoasteiseen vartaloon** – toisin kuin suomen illatiivin päätte

Lyhyt illattiivi (lühike sisseütlev) ilmaisee paikkaa ja vastaa kysymykseen *kuhu?* 'minne'? (neljä muodostamistapaa)

a) Jos sana on nominatiivissa yksitavuinen ja loppuheittoinen, on illatiivin muotona kaksitavuinen vahva-asteinen vokaalivartalo: ILL=PART.

Lähen metsa, kooli, linna, sauna, poodi, randa.

Panen kotti 'laukkuun', kappi 'kaappiin', selga, jalga.

Samanlaista ill-muotoa käyt. myös joistakin kaksitavuisista paikannimistä:

Lähen Soome, Rootsi, Tallinna, Tartu, Pärnu.

MUTTA: *Lähen Eestisse, Poolasse, Norrasse, Moskvasse.*

b) Jos sanan nominatiivissa on kaksi lyhyttä tavua (lyhyt konsonantti kahdenlyhyen vokaalin välissä), illatiivissa konsonantti **geminoituu**.

*tal*u : *tallu* *maja* : *majja*

küla : *külla* *tuli* : *tulle*

pesa : *peessa* *meri* : *merre*

lumi : *lumme* *süli* : *sülle*

Jos nom. on **g**, **b**, **d**, ill. on **kk**, **pp**, **tt**. Jos nom. on **s**, illat. on **tt**.

jõgi : *jõkke* *rida* : *ritta*

mägi : *mäkke* *pada* : *patta* 'pataan'

sega : *sekka* 'sekaan' *sõda* : *sõtta*

tuba : *tuppa* *vesi* : *vette*

raba : *rappa* *käsi* : *kätte*

abi : *appi* *esi* : *ette*

Lyhyen illatiivin (lühike sisseütlev) muodostamistavat (jatkuu)

c) Jos sana on nominatiivissa yksitavuinen, loppuheittoinen ja kaksivartaloinen, on illatiivin päätteensä **-de**, joka liittyy **konsonanttivartaloon**.

keel : *keel/de* 'kieleen'
meel : *meel/de* 'mieleen'
suur : *suur/de* 'suureen'
noor : *noor/de* 'nuoreen'
äär : *äär/de* 'ääreen'
uus : *uu/de* 'uuteen'
viis : *vii/de* 'viiteen'
õis : *õi/de* 'kukkaan'
kõis : *kõi/de* 'köyteen'
lääs : *lään/de* 'länteen'

Muutamaan pitkään vokaaliin loppuvissa yksitavuisissa sanoissa illatiivin päätteensä on **-ha**, **-he**, **-hu**.

maa : *ma/ha* 'maahan'
pea : *pä/he* 'päähän'
soo : *so/hu* 'suohon'
suu : *su/hu* 'suuhun'

NB!

Tõlgi eesti keelde. 'Käännä viroksi'
Lähen jaama. 'Menen asemalle'
Buss sõitis peatusesse. 'Bussi ajoi pysäkillle'.

Ülejäänud kohakäänded:

Inessiivi (seesütlev)

suomen -ssa, -ssä viron -s

kylä/ssä küla/s

NB! Kirjutan sulle soome keeles.

‘Kirjoitan sinulle suomeksi.’

Olen heas tujus. ‘Olen hyvällä tuulella.’

Tal on mantel seljas. ‘Hänellä on takki päällä’.

Elatiivi (ssestütlev)

suomen -sta, -stä viron -st

uude/sta talo/sta uues/st talu/st

NB! Ta on mehest noorem. ‘Hän on

miehestä nuorempi.’

Sellest rahast piisab. ‘Se raha riittää’.

Trepist üles/alla. ‘Portaita ylös/alas.’

Allatiivi (alaleütlev)

suomen -lle viron -le

maa/lle maa/le

kahde/lle naise/lle kahe/le naisele

Adessiivi (alalütlev)

suomen -lla, -llä viron -l

kolme/lla lapse/lla kolme/l lapse/l

kylmä/llä talve/lla külma/l talve/l

NB! Käin tööl, seenel, marjul. ‘Käyn

töissä, sienessä, marjassa’.

Ablatiivi (alaltütlev)

suomen -lta, -ltä viron -lt

toise/lta saare/lta teise/lt saare/lt

NB! Tulen töölt, koosolekult. ‘Tulen

töistä, kokouksesta.’

Nominien (nimisõna) taivutus (käänamine):

Translatiivi (saav)

suomen -ksi	viron-ks
puu/ksi	puu/ks
naapuri/ksi	naabri/ks

NB! Ta **jääb hiljaks**. 'Hän myöhästyy'.

Laps **jäi haigeks**. 'Lapsi sairastui.'

Terminatiivi (rajav) on sijamuoto, joka puuttuu suomen kielestä. Sen merkitys on sama kuin suomen postpositiorakenteella asti, saakka.

sijapäätte -ni

Nad jalutasid **metsani**. 'He kävelivät metsään asti.'

Tee viis **mererannani**. Tie vei merenrantaan (saakka).

Tartust **Tallinnani** on 186 km.
Tartosta Tallinnaan on 186 km.

Essiivi (olev) Kuten muutkin sijapäätteet liittyy -na genetiivin vartaloon ja voi siis liittyä, toisin kuin suomessa, myös heikkoasteiseenmuotoon.

suomen -na, -nä	viron -na
-----------------	-----------

lapse/na	lapse/na
----------	----------

leske/nä	lese/na
----------	---------

NB! Laps tundis end haigena. 'Lapsi tunsu itsensä sairaaksi'.

Abessiivi (ilmaütlev) on virossa yleisempi kuin suomessa. Sitä käytetäänlisäksi kaikissa niissä tapauksissa, joissa suomessa on ilman + part., jausein myös -ton, -tön -karitiivin vastineena.

suomen -tta, -ttä	viron-ta
-------------------	----------

tule/tta	tule/ta
----------	---------

leivä/ttä	leiva/ta
-----------	----------

NB! Olen (ilma) **rahata**. 'Olen ilman rahaa, rahatön.'

Tulin siia **sõbrata**. 'Tulin tänne ilman ystävää.'

sabata koer 'hännätön koira'.

Nimisõna käänamine

Komitatiivi (kaasaütlev) Viron kom.

poikkeaa suomen kom. sekä
muodostukseltaan että käytöltään.

suomen kanssa viron -ga

lapsen kanssa lapse/ga

työn kanssa töö/ga

NB! Sõidame **laevaga, autoga,**
rongiga, bussiga, taksoga.

‘Matkustamme laivalla, autolla,
junalla, bussilla, taksilla.’

Kirjutan **pliiatsiga, masinaga.**

‘Kirjoitan kynällä, koneella.’

heleda peaga tüdruk

‘vaaleatukkainen tyttö’

prillidega mees ‘silmälasipäinen
mies’

lipsuga noormees ‘nuori mies, jolla
on solmio’

Terminatiivissa, essiivissä,
abessiivissa ja komitatiivissa

adjektiiviatribuutti ei

taivupääsanansa mukaan,

vaan **on genetiivissä:**

Ootame **homse õhtu/ni**

‘Odotamme huomiseen iltaan
asti’.

Tundsin teda **noore tüdrukuna.**

‘Tunsin hänet nuorena tyttönä’.

Tutvusin **huvitava inimesega.**

‘Tutustuin mielenkiintoiseen
ihmiseen.’

Suure vaeva/ta ei saavuta midagi.

‘Ilman suurta vaivaa ei saavuteta
mitään’.

Vielä kerran kieltosanoista *ei* ja *mitte*

Kieltosanaa *ei* käytetään vain verbin persoonamuotojen kanssa. Infinitiivien sekä muiden sanaluokkien kanssa käytetään kieltosanaa *mitte*.

- ★ Ma ei ole rõõmus.
- ★ Ma ei suitseta.
- ★ Me ei räägi.
- ★ Poisid ei istu.
- ★ Ma ei ole kunagi lennanud.
- ★ Kas sa tahad jäätist?
- ★ Olla või mitte olla?
- ★ Palun mitte suitsetada!
- ★ Palun mitte rääkida!
- ★ Palun mitte istuda!
- ★ Mina ka mitte.
- ★ Mitte jäätist, vaid limonaadi.
- ★ Mitte mina ei taha jäätist, vaid tema.

Harjutus: Pane sulgudes olevad sõnad ainsuse osastavasse!

1. Ma ei oska inglise (keel)
2. Mul on kaks (vend)
3. Ma ei taha (see rätik), tahan (sinine)
4. Reis Tallinnast Tartusse kestab kom (tund) 5. Kuuendal detsembril tähistame (iseseisvuspäev)
6. Kas sa tunned (see noor üliõpilane) 7. Kas sul on (vaba aeg) ? 8. Tahaksin näha Tartu (ülikool) ja Tallinna (uus sadam)
9. Ma mäletan hästi su (vana auto) 10. Vahetan (raha) ja ostan paar (odav raamat)
11. Olen Soomes kaks (nädal), aga mu ema oli siin kuus (kuu)
12. Kuulan meelsasti (kerge muusika) Mu isa teeb (raske töö)
14. Ta tunneb (viis või kuus meeldiv eestlane)
15. Isa ootab (poeg), ema tahab (tütar)
16. Kaks (mees) loevad (leht) 17. Buss hilineb kümme (minut)

Harjutus: Pane sulgudes olevad sõnad ainsuse sisseütlevasse käändesse!

1. Tulen sulle (sadam) vastu. 2. Millal sa sõidad (Helsinki)?
 3. Kas läheme õhtul (kino)? 4. Tõlgi see lause eesti (keel)
 5. Tuleme laupäeval teile (küla) 6. Kas nad ostavad maja (linn) või maale? 7. Pärast me läksime (see uus kohvik)
 8. Nad sõidavad õhtuse bussiga (Tartu) 9. Oja voolas (jõgi)
 10. Lapsed lähevad (meri) ujuma. 11. Auto sõitis aeglaselt (mägi)
 12. Lapsed, tulge kiiresti (tuba)
 13. Kirjutan artikli (ajaleht) 14. Pane lilled (paber)
 15. Kõik luuletused on kogutud (üks paks raamat)
 16. Istume (auto) 17. Laps kukkus (vesi)
 18. Pane ostud (see suur kott) 19. Sa pead minema veel (pood)
 20. Panen saapad (jalg) ja kindad (käsi), mütsi (pea) ja kasuka (selg)
 21. Lained veeresid (rand) 22. Sõidan suveks (Eesti), aga mu sõbrad lähevad (Rootsi) või (Soome)
 23. Rühm läks (vana hoone) 24. Ema läheb (köök) ...
-

Harjutus: Muuda sulgudes olevad sõnad vajalikku käändesse:

a) **inessiivi**

“Estonia” teater asub (Tallinn) Mitu kuud on (aasta)
...? Lapsed käivad (kool) Meil on (kodu) kass.
Mehe käed on (tasku) Kirjutan kirja soome (keel)
Ma naen sind (sadam) Kas sa elad (see maja)
..... . Nad saavad kokku (kohvik) Kas (see jõgi)
..... on kalu? Raamatud on (teine tuba)
..... . Ema peab käima (pood)

b) **elatiivi**

Olen pärit (Tartu) Sõidame suveks (linn) maale.
Lapsed tulid (kool) Kas sa tead midagi (see romaan) ...
..... ? (Noorem tütar)
saab insener. Räägime (üks huvitav raamat)
..... . See film on (kaks meest)
ja (üks naine)

Harjutus. Muuda sulgudes olevad sõnad vajalikku käändesse!

c) allatiivi

Ostan oma (mees) raamatu. (Üks inimene)
..... on see raske. Lapsed sõidavad (maa)
Räägin sellest (üks tark inglane)
Ma helistan (sina) Anna see raamat oma (vanem vend) ...
..... !

d) adessiivi

Helistan sulle (järgmine päev) Tulen Tallinna
(järgmine suvi) (Ema ja isa)
..... on palju tööd. (Reis) näeme palju huvitavat.
(Meie) ei ole aega. Kas sa oled (õhtu)
kodus? (Noor perekond) on oma korter.

e) ablatiivi

(Turg) võib osta õunu. Kuulsin seda oma (vana sõber)
..... Ta sai kirja (hea tuttav)
(Inglismaa) Küsi (tema), kus
ta eile oli. (See kirjanik) tuleb varsti uus
romaan.

Harjutus. Muuda sulgudes olevad sõnad vajalikku käändesse!

a) translatiiv

Tüdruk tahab saada (õpetaja) (Tänane päev)
..... on meil palju tööd. Haige sai (terve)
(Esimene kord) piisab. Kas sa tahad
kasvada (suur) ja (tark inimene)..... ?

b) terminatiiv

Siit on (kirik) kaks kilomeetrit. Ootan teid (kell 8)
..... Tuleb (lõpp) vastu pidada.
Asfalttee jätkub (mererand) Kas see teade jõudis
(sina) ?

c) essiiv

(Kuulus kirjanik) on ta kõikjal tuntud. Olen Tallinnas
(turist) (Laps) oli ta väga vaikne. Minu
vend töötab (arst) Päev tundub (pikk)

d) komitatiiv

Kas sa tulid Tallinna (laev) ? Buss sõidab Tallinnast Tartu
kolme (tund) Tulen sulle (auto) vastu.
Näen sind tihti (üks pikk poiss) Sain
kokku oma (endine õpetaja) Ma
kirjutan (sinine pliiats)